

THE MATRIX :

IK DENK DUS IK BESTA?

Al ruim 4 jaar lang houden de Wachowski-broers een groot aantal mensen in hun greep met hun Matrixproject. Elk van deze mensen heeft een eigen visie over wat er nu eigenlijk gezegd wordt in de film. Onderstaand artikel probeert de film op verschillende niveaus te analyseren vanuit een filosofische invalshoek. Of deze interpretatie ook juist is, is de vraag. Maar is het niet sowieso de vraag wat werkelijkheid is en wat niet?

“It’s not enough to believe what you see. You must also understand what you see.”

Het idee dat we leven in een droomtoestand, die de onderliggende werkelijkheid verdoezelt is niet nieuw. Plato opperde dit idee al 2500 jaar geleden met zijn beroemde voorbeeld van de personen in een grot. Deze gevangenen konden alleen de schaduwen zien van wat er zich buiten de grot afspeelde. De schaduwen waren voor hen dus de werkelijkheid, totdat ze de grot verlieten.

Plato was weliswaar de eerste, maar niet de enige die hierover filosofeerde. Meer recent is de theorie van Descartes (16e eeuw). Hij vroeg zich af of het leven niet één grote droom is, die wordt ingegeven door een soort almachtig wezen (*“Ik denk dus ik ben”*).

Met de komst van eerst de industriële en daarna de digitale revolutie werden de theorieën aangepast. Dankzij het ontstaan van internet laaiden er verschillende varianten op van bovenstaande theorieën. Niet alleen konden gelijkgestemden makkelijker met elkaar in contact komen. Tegelijkertijd werd internet ook onderwerp van discussie. Want in feite is internet niets anders dan een matrixruimte (vertaling van cyberspace).

De Wachowski-broers hebben zich waarschijnlijk door bovenstaande personen laten beïnvloeden, maar nog het meest op de theorie van Putman (±1975). Hij beweerde dat je belevingswereld niets meer is dan stimuli

die je krijgt toegediend. Dit terwijl je hersenen in een vat liggen. Hoe kon je dan onderscheiden wat echt was en wat niet?

“It’s always the same, the day turns into sleep, sleep into a dream, the dream turns into a nightmare, and then the nightmare turns into reality.”

In The Matrix wordt niet alleen gebruik gemaakt van bovenstaande filosofen. Een andere belangrijke pijler, waar ik kort op in wil gaan, is religie. Er komen talrijke verwijzingen voor naar verschillende religies. De enige ‘echte’ stad van de mensen heet Zion, dat refereert aan het beloofde land van het christendom. De mensen kunnen pas in deze stad komen, als ze gered zijn uit de handen van de machines. Ook is er sprake van verraad. Denk bijvoorbeeld aan Cypher die de rest verraad aan Smith (Judas).

Maar er wordt ook verwezen naar het hindoeïsme. Rama Kandra, de vader van het kleine meisje Sati (dat misschien de 7^e versie is van “the One”), is de 7^e verschijning van de god Vishnu. Daarnaast wordt er indirect gebruik gemaakt van een andere term uit het hindoeïsme, namelijk Dharma. Dit houdt in dat

je respect voor je ouders moet hebben en ze moet vergeven.

In het tweede deel van de film zie je dat Rama wordt afgevoerd door mensen van The

Merovingian. Hier verraadt hij The Oracle, zodat zijn dochter Sati gered kan worden. The Oracle kan alleen maar gestopt worden, als je de juiste codes weet (ervan uitgaande dat The Oracle een programma is). Wie anders dan haar eigen ouders weten deze code! Het derde deel refereert hier verschillende keren aan.

Allereerst zegt Rama tegen Neo in het metrostation dat zij een hoop hebben opgegeven om het leven van hun dochter te redden. Enkele minuten later verklaart The Oracle haar nieuwe uiterlijk door te zeggen dat

dit kwam doordat een 'vader alleen maar z'n dochter wilde beschermen'. Ze vergeeft hier dus de zonde die Rama begaan heeft, wat erop duidt dat zij ook een dochter/creatie is van Rama.

Bovenstaande toont aan dat programma's om kunnen gaan met emoties. Iets dat wellicht is bereikt door kunstmatige intelligentie. Maar misschien zijn deze emoties juist nodig om The Matrix onder controle te houden? Een keuze kan alleen maar voorspeld worden door de mate van waarschijnlijkheid. Door emoties kan deze waarschijnlijkheid beïnvloed worden.

“Maybe reality is just something we've created to protect ourselves from the absolute psychic terror of our isolated existence...that ultimate we're ALONE.”

Één van de leidraden door de films heen is de strijd tussen Neo (anagram van One) en Smith. Het programma The Matrix is imperfect en het doel van de Architect is om het programma perfect te maken. Het blijkt namelijk dat Neo niet de eerste is, maar dat het inmiddels al de 6e versie is. In eerdere versies maakte 'The One' de verkeerde 'keuze' waardoor alles vernietigd werd, inclusief Zion.

The Matrix kan alleen in balans komen als de ongelijkheid wordt opgelost tussen Neo en Smith. Stel dat Neo is 1 en Smith is -1. $1+(-1)=0$. Wanneer Neo transformeert in Smith, is de vergelijking opgelost en in balans. Neo lijkt dit op het laatste moment te beseffen, hierdoor kan hij Zion redden. Hij weet ook al dat hij geen keuze heeft. Hij weet dit doordat Smith hem ineens Neo noemt (Smith zei altijd Mr. Anderson). Neo beseft dat The Oracle als het ware bezit genomen heeft van Smith en dat Smith nu veilig uitgeschakeld kan worden, door zichzelf op te offeren. Neo wordt aangespoord doordat Smith/Oracle zegt: *“Every beginning has an end”*.

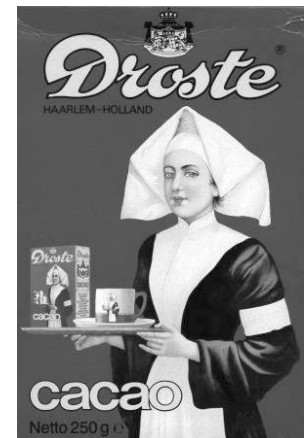
Smiths enige taak in The Matrix was om de imperfectie op te lossen. Dat is nu gedaan en daardoor wordt hij overbodig. Als programma's overbodig worden, worden ze automatisch verwijderd. Daar komt nog bij, dat iedere keer wanneer The One wint of verliest, afhankelijk van hoe je het bekijkt, The Matrix moet rebooten. Er komt dan een nieuwe, verbeterde versie voor in de plaats. Alleen de programma's met een doel komen terug in de nieuwe versie. Of programma's die onderdak hebben gevonden in het metrostation van The Merovingian. Dit blijkt een soort schuilhaven te zijn (misschien een programmeerfout?). Daarom komt Sati, net als The Oracle en enkele anderen terug in de 7^e versie. Zij hebben als doel om alles in balans te houden. Misschien is het ook zo dat iedere eerdere One terugkeert in de nieuwe versie. Dit zou verklaren waarom Seraph op het laatst weer te zien is. Tijdens z'n ontmoeting met Smith zegt hij ook *“I've beaten you before”*, wat een verwijzing is naar een eerdere gebeurtenis.

“That's what we are. Memory.”

Al dit verklaart nog niet waarom Neo aan het einde van de tweede film ineens in de echte wereld dezelfde krachten blijkt te bezitten. Er lijken twee verklaringen voor mogelijk te zijn. De meest logische verklaring lijkt te zijn dat alles buiten The Matrix niet echt, maar ook een computerprogramma is. Dit is het zogenaamde Droste-effect. Dus een programma, in een programma, in een programma, etc.

De voorspelling dat The One geboren zal worden in The Matrix gaat op deze manier altijd op! Daarom heeft Neo in de 'echte wereld' ook nog steeds zijn magische krachten. Hij is namelijk nog steeds verbonden met de Source. Hierdoor kan hij alles zien en overwinnen dat verbonden is met deze source. Dit is de reden dat hij Machine City kan 'zien' terwijl hij blind is. Maar deze verklaring, legt niet uit waarom hij Trinity dan niet meer kan zien. Is zij niet meer verbonden met The Source? En waarom dan niet? Zij is toch ook een programma?

De andere verklaring is dat alles buiten de Matrix wel echt is en dat Neo dus door zijn

brein te koppelen met de tegenstanders, hij ze mentaal uit kan schakelen. Dit kan verklaard worden doordat alle machines draadloos met elkaar communiceren en Neo nog steeds een zender/ontvanger daarvan in zijn lichaam bezit. Bijvoorbeeld de plug in zijn nek. Deze theorie is zo gek nog niet, aangezien we nu al zover zijn om computers aan te sturen met onze gedachten. Zo kunnen heeft Kevin Warwick, professor in de cybernetica, een chip laten implanteren waarmee hij emoties kan versturen en ontvangen (De Graaf, 2000).

Zolang de Warschowski-broers zelf geen antwoord geven op alle vragen, kunnen we alleen maar speculeren en zal iedereen zijn eigen interpretatie er aan geven. Daarom

pretendeert bovenstaand artikel dan ook niet 'het echte verhaal' te zijn. Want wat is echt?

Discussieer verder over dit artikel en The Matrix op het forum van Ciweb.nl!

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van de films The Matrix, The Matrix Reloaded, The Matrix Revolutions en The Animatrix. De websites www.whatisthematrix.com en www.thematrixexplained.com. Het boek The Matrix Comics. De citaten zijn afkomstig uit The Matrix Comics, pagina 022, 029, 045 en afbeeldingen zijn afkomstig van www.whatisthematrix.com. © Warner Bros. Artikel over Kevin Warwick is online te vinden op <http://www.bian.nl> "Cyborg in 2050".